

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

III. ÅRG.

STOCKHOLM, 15 JUNI 1914.

Nr 12.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/3—1/4.
Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1914 1 krona. Lösnummer 5 öre.
För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonspis: 15 öre per millimeterhöjd, större annonser och årsannonser rabatt.

Annonssavdeln.: Rikstel. 456. Allm. tel. 604.
9 f. m.—7 e. m.

Remissdebatten.

I den stora uppgörelse, som kallas remissdebatten, där den sittande regeringen vid riksdagens början inför "folkets" representanter får stånda ansvar för vad den låtit och uraklat, hade det denna gången fallit på förre krigsministern d:r Bergströms lott att föra vänsterns talan med avseende på allt det reformarbete, som efter regeringsskiftet dömts att "ligga i träde", därvid främst den i januaritrantalet utlovade stora reform, som avser att giva medborgarrätt till landets kvinnor.

Redan vid sitt första möte med riksdagen hade den nya regeringen förklarat, att då den bildats med försvarsreformen såsom sitt särskilda syfte, måste de spörsmål, som med denna reform inte hörde samman och som kunde antagas vara i väsentlig grad partiskiljande, tills vidare undanskjutas. Hr Bergström frågar nu, om det icke borde ha varit en uppgift just för en regering, som sagt sig vilja lyfta försvarsfrågan över partierna, att även lyfta frågan om kvinnans politiska rösträtt över partierna. Talaren kommer därpå in på frågan om det alltmär tilltagande politiska intresset, vilket, och i synnerhet under den sista valagitationen, trängt mycket djupt ned. Det omfattas inte bara av den akademiska ungdomen, utan det har till och med kommit in i skolorna, såväl de manliga som de kvinnliga. "När så är fallet" frågar hr Bergström, "måne det icke skulle kunna anses, att den vuxna kvinnan vore mogen att erhålla politisk rösträtt likaväl som mannen? Jag erinrar om, att under den politiska strid vi nu utkämpat, kvinnorna — icke minst på högerhåll — deltagit i det politiska arbetet med ett mycket lov-

Vi veta alla, att kvinnor i storartad omfattning användas i statens, kommunernas och enskilda bolags tjänst, och att de få alla erlagga skatt till stat och kommun lika väl som männen. De äro därför numera i samma mån som männen beroende av samhällslivets verkningar, av samhällets lagar och författningar. Furu är det möjligt, att, då så är förhållandet, neka kvinnorna rätten att deltaga i val av de ombud, som hava att pålägga skatterna och stifta lagarna? En sådan vägran får icke längre vara möjlig, ty den är orättfärdig, och all orättfärdighet bör, så snart ske kan, undanröjas.

C. A. Sjöcrona.

värt nit, ehuru utan tvivel alla dess yttringar icke varit lika lofvärda. Men även om missbruk förekommit, borde väl detta icke förkväva intresset för den samhällsfråga, som nu är på tal, och förhindra den nuvarande regeringen att taga sig an en stor, viktig och nyttig uppgift."

Efter att därpå ha berört flera andra stora sociala reformer och särskilt nykterhetsfrågan, som i enlighet med den nya regeringspolitiken också blivit skjutna åt sidan, uttalar hr Bergström den förhoppningen, att om, icke genom regeringens åtgörande utan genom motioner, den ena eller andra av dessa frågor likväl skulle komma på kammarens bord, regeringen skulle vilja lämna sitt värdefulla stöd åt reformförslaget. "Säkerligen skall regeringen", slutar talaren, "därmed göra sig förtjänt, icke blott av den stora allmänhetens tacksamhet, utan även av herrars riksdagsmäns, ty man hade då den största utsikt för att frågan ginge lätt igenom. Detta skulle ju också bidra till att förverkliga trantalets uttalande i avseende å önskvärdheten därav, att riksdagens samvaro icke onödigtvis förlängdes."

Det blev partiledaren hr Trygger, som i Första kammaren åtog sig att försvara regeringens förhållningspolitik, under förklarande, att då valen uttryckligen skett på försvarsfrågan, var det alldeles i överensstämmelse med den föreliggande situationen, om regeringen för några månader till en kommande riksdag uppskjutit övriga reformfrågor.

Vad kvinnorösträtten — som är en grundlagsfråga — beträffar, så kunna vi icke underlåta att ännu en gång påpeka, att det här icke är frågan om "några månader", utan om en hel treårsperiod. Under rösträttsdebatten 1908 yttrade hr Trygger:

"Enligt min mening böra vi redan

Männens tack till sina medhjälperkor i valstriden.

Jag har under dessa dagar ofta haft anledning att erinra mig en passus i Rosika Schwimmers föredrag på Operan under rösträttskongressen.

Med sin vanliga brio beskrev hon ett besök i förbifarten i kryptan till Lunds domkyrka. De båda stenfigurerna därnere hade väckt hennes uppmärksamhet. Den ena vore, sade man henne, jätten Finn, som famnar pelaren för att störta kull kyrkan. Den andra, sades det, var jättens hustru, som vill hjälpa sin man med förödelsen; en annan däremot uppgav, att hon vill ge stöd åt pelaren och förebygga förödelsen. Och i dessa växlande uppgifter såg talarinnan en avspiegling av männens tankar om kvinnans inflytande i samhället. Männen, som själva vilja störta eller åtminstone ändra om det bestående, se i kvinnan den som ger det bestående sitt stöd. Männen, som vilja stödja det bestående se i kvinnan den farliga kraften som omstörtar. Om var och en av dem i stället för att skräckfylld snegla över till motpartens kvinna såge på kvinnan vid sin sida, skulle han finna kvinnan, som har sam-

nu* giva ett otvetydigt bevis på, att vi värdera kvinnans insats i samhällslivet, även det politiska. Vi böra i gärning erkänna, att många viktiga sociala och ekonomiska spörsmål — av vilka en del rent av uteslutande beröra kvinnan — erhålla en bättre utredning och en lyckligare lösning, om kvinnorna så att säga officiellt inbjudas att däri uttala sin mening."

Med ett sådant yttrande att stödja sig på, är det att hoppas, att den hjälp, som hr Bergström utbad sig av regeringen för genomförandet av eventuella sociala reformförslag, framlagda av de frisinnade, även skall vara att påräkna från högerens i Första kammaren ledare, åtminstone då det blir frågan om kvinnans politiska rösträtt.

* Kurs. av oss.

ma strävan som han själv och med tacksamhet ta emot hennes hjälp. Så ungefär talade Rosika Schwimmer 1911 och årets valrörelse har givit en viss aktualitet åt hennes ord.

Kvinnorna ha tagit en särdeles livlig del däri och var och en har naturligtvis följt sin politiska åskådning. Att metoderna därvid blivit likartade med det partis som de tjänat är tämligen självfallet. Ledningen ger parollen, de enskilda äro numera blott kuggarna i maskineriet i valrörelsen, vilket ger en psykologiskt intressant inblick i hur olika mass-samvetet tjänstgör, jämfört med hederligt folks privata samvete.

Efter det intresserade arbete kvinnorna presterat borde de nu kunna vänta sig ett erkännande. Så dyrbar som var erövrad plats är för högermännen, så borde de vid det här laget sluta högerkvinnorna till sina tacksamma hjärtan och försäkra dem, att nästa gång skola kvinnorna vid deras sida skrida ända fram till valurnorna för att bekämpa den lede fienden, de frisinnade och socialdemokraterna. Men i stället stå de med ett långt, undervisande och varnande pekfinger och peka för sina kvinnor på de farliga vänsterkvinnorna. Och vänstermännen? Att deras kvinnor gjort sitt bästa torde väl knappast ha undgått dem, att de — med större politisk träning än högerkvinnorna — varit mindre upphetsade, mera besinningsfulla, har ej gjort deras hjälp mindre värdefull för männen, att deras partitagande i dessa våldsamt upprörda tider torde ådragit dem i lindrigaste fall personligt obehag behöver knappast påpekas. Många vänstermän ha också uppskattat deras hjälp och blivit befastade i sitt nit för kvinnorösträtten. Men även bland vänstern finnas åtskilliga, som nu först kommit att tänka på, att högerkvinnorna även en gång skulle träda fram på den politiska arenan. Och nu stirra de på denna debut och säga tveksamma: "Jaså, är kvinnorna sådana — hm —, då veta vi inte vad vi ska säga om rösträtten."

Ni kortsynta män av högern och vänstern! Vattenfloden är en förstörande kraft utanför den reglerande strömbädden, elden är en fara, när den icke inriktas och begränsas. Så är ock det politiska intresset en fara för den lugna utvecklingen, när det, stegrat till lidelse, utnyttjas till oansvarigt upphetsande agitationsarbete. Men om det politiska intresset blir drivkraften i ett ansvarigt utövande av medborgerliga plikter, så skall det lända både landet, kvinnorna själva och även männen till nytta, i trots av att det finns såväl höger- som vänsterkvinnor. Till det aktiva deltagandet i politiken egga männen själva kvinnorna i orosfyllda tider. Nu fordra de ansvarsställande av oss att männen ge oss rätt att bära ansvar för vårt deltagande genom att bevilja oss rösträtt.

Elin Wahlquist.

Damdräkter

tillverkas verkligt förstklassigt under ledning av akademiskt utbildad tillskärare. OBS! Full garanti.
A.-B. Londoner Herr- & Damskrädderi-Etabl.
37 Drottninggatan, 1 tr.
A. T. 225 19. R. T. 67 13. (A. F. 1629).

Svaluddens Pensionat rekommenderas

R. T. Ulriksdal 17. A. T. Ulriksdal 85.
Postadr. Järva. Vördsamt Elin Johansson.

Frågobyran Kronan

Amanuensen C. Mothander
Mästern Samuelsgatan 71, Stockholm. 10—4.
Alla juridiska uppdrag. Alla slags förfrågningar mot 1 kr. postföret. Specialitet: Barnuppfostringsmål.

Mer än 14000 kvinnor

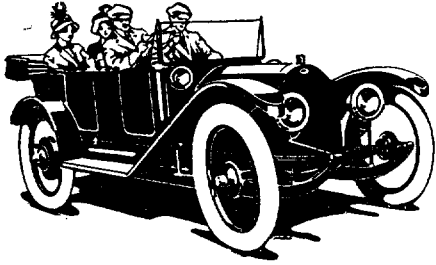
försäkrade i

SVENSKA LIF

Skandinaviens största ömsesidiga livbolag.

STOCKHOLMS GENTLEMANNACHAUFFÖRSKOLA

Inneh. E. Göransson & J. Rehn.

Utbildar chaufförer på kortaste tid. Separatkurs för damer. Skickliga lärare. Billiga priser. Eleverna få köra en timme varje dag c:a 1 månad. Anmälningar emottagas hos Automobill. Hj. Kjellgren, Arsenalsgatan 8 D, Stockholm.

Blodig strejk bilagd tack vare kvinnornas ingripande.

Situationsbild från en rösträttsstat.

I Colorado, vars kvinnor år 1910 tillerkändes politisk medborgarrätt, har man nyligen fått ett tungt vägande bevis för sanningen av kvinnornas påstående, att de kräva rösträtt ej blott för sin egen skull, utan främst i samhällets intresse.

Sedan 7 månader tillbaka pågår i kolgruvdistrikten i södra Colorado en strejk, som lett till allvarliga oroligheter. Statens milis — som på goda grunder misstänks för att stå i arbetsgivarnes, Rockefellertrustens, sold — hade utkommanderats, men den ej blott visade sig fullkomligt maktlös att upprätthålla ordningen, utan uppträdde därtill så otillbörligt, att slutligen ett formligt inbördes krig utbröt. I Ludlow antändes de tält och kojor, vari de utestängda arbetarna sökt bostad; ett stort antal personer — mest barn och sjuklingar — omkommo i lågorna och mot de förtvylade arbetarna, mot deras kvinnor och barn spelade kulspjutorna i 14 timmar. Massakern uppretade ytterligare de redan förbittrade strejkande i övriga gruvdistrikt, och oroligheterna utbreddes sig alltmera. Överallt framkallade milisens uppträdande en storm av raseri.

Under dessa förhållanden syntes enda räddningen ligga i ingripandet av en utomstående myndighet, för vilken båda de stridande parterna kunde hysa förtroende. Men statens guvernör och vice guvernör motsatte sig envist detta, oaktat de nya budskap om blodutgjutelse och våldsdåd, som varje dag medförde.

Då var det, som statens kvinnor, ehuru vida underlägsna männen i antal, beslöt taga saken i sin hand. Ett upprop från den kvinnliga fredsföreningen samlade 1,000 kvinnor, unga och gamla, vilka stilla och värdigt med senator Helen Ring Robinson i spetsen tågade till Capitolium och begärde att få tala med guvernören. Han vägrade att se dem, han hade inte tid. Men kvinnorna voro fast beslutna att fylla vad de fattat som en bjudande plikt. De svarade, att de hade tid att vänta, och att de icke ämnade avlägsna sig, innan de fått framföra sitt ärende. Och då Colorados guvernör äro medborgare och väljare, fann guvernören det rådligast att ge vika. Kvinnorna framställde som sin fordran, att milisen skulle återkallas, och att ett telegram skulle avläsas till president Wilson med begäran om opartiska federationstrupper för ordningens upprätthållande. Guvernören försökte först med undanflykter, men han fann så småningom, att kvinnorna menade bittert allvar, de kommo icke att avlägsna sig, innan de visste att telegrammet avsänts och sett svaret. I övertolv timmar höllo de orubbligt stånd i denna rättvisans och människokärlekens kamp mot egoismen och våldet. Tack vare deras behjärtade uppträdande har lugnet i gruvdistrikten återställt och alla utsikter finnas för en fredlig uppgörelse av konflikten.

Men ej nog härmed. Då de lämnade Capitolium, läto de guvernören förstå, att de blott "ajournerade sammanträdet". Den kvinnliga fredsföreningen förnådade guvernören att tillsätta en undersökningskommitté, och efter ännu åtta timmars "belägring" måste han infria sitt löfte att giva en kvinna plats bland dess ledamöter. Men

Utbildningskurs för praktiskt socialt arbete.

GENTRALFÖRBUNDET FÖR SOCIALT ARBETE anordnar sin fjärde utbildningskurs för personer, som vilja ägna sig åt bostads- eller fosterbarnsinspektion, annat barnavårdsarbete, socialt arbete vid fabriker eller som i allmänhet önska förvärva social kunskap. Kursen börjar 1 oktober 1914 och pågår till sommaren 1915. Anmälningstiden utgår 1 juni 1914. Alla upplysningar meddelas efter hänvändelse till C. S. A:s byrå, Lästmakaregatan 6, Stockholm.

En kvinnas erfarenheter från lantdagsarbetet.

Några ord med Annie Furuhjelm.

Det blev en blixintervju med fröken Annie Furuhjelm i väntsalen på Stockholms Central en halvtimme innan tåget förde henne söderut.

Runt omkring oss trampade människor av och an, studerande tågtidtabellerna och väggarnas reklamaffischer, högljutt utbytande välkomst- och avskedshälsningar, medan stadsbuden sprungo fram och åter med kappsäckar och reseffektér. Och mitt i detta virrvarr av kommande och gående, var fröken Furuhjelm nog älskvärd att koncentrera sina tankar på arbetet i lantdagen, den första hon varit medlem av, och den politiska situationen i Finland.

— Det är nämligen de politiska frågorna, som upptagit lejonparten av nationens intresse, sade fröken Furuhjelm och för deras skull ha de flesta reformer fått stå tillbaka, och det kom något sorgmodigt i hennes ögon, när hon berörde de politiska förhållandena i sitt hemland, men också något av seg viljekraft.

På frågan om den del kvinnorna tagit i lantdagens arbete, berättade fröken Furuhjelm, att icke mindre än 21 kvinnor sitta vid männens sida som folkvalda representanter och deras samarbete har varit prägladt av den alla bästa kamratanda. Fröken Furuhjelm ansåg även att kvinnorna lärt sig ofantligt mycket av sitt lantdagsarbete, ty man kommer in i förhållande-

na på ett helt annat sätt, när man verkligen deltar i arbetet och inte bara betraktar det utifrån. Ett flertal petitioner har inlämnats från kvinnohåll, men utskotten hinna aldrig med alla, detta beroende på den korta tid, endast 90 dagar, som sessionen varar. I lagutskottet, där fröken Furuhjelm själv sitter, kunde av de omkring 12 petitioner som inlämnats, endast 4 behandlas.

— För vilka frågor anser fröken Furuhjelm att kvinnorna hysa särskilt intresse? — De intressera sig mycket för alla humanitära frågor, för fångelser, barnnaskydd, nykterhet och naturligtvis för förbättrandet av kvinnans ekonomiska ställning. D:r Tekla Hultin har flera gånger petitionerat om att kvinnor skulle få tillträde till statstjänster, men utan resultat, då grundlagsfrågor alltid äro de svåraste att få igenom.

I sammanhang härmed förklarade fröken Furuhjelm, att motion är liktydigt med ett färdigbehandlat lagförslag. Petition däremot innebär en anhållan till regeringen att den måtte utarbeta ett förslag.

Lantdagen har gjort vidlyftiga förberedelser till en invaliditets- och sjukdomsförsäkring, vari även moderskapsförsäkring ingår. Grundtanken i detta förslag är, att staten skall lämna sitt bidrag till alla försäkringstagare, och särskilt socialdemokraterna framhålla, att detta är en samhällets sak.

Ävenledes har petitionerats om en barnavårdslag. En kvinnlig motion, vars initiativtagare var fröken Dagmar Neovius och som undertecknats av fröken Furuhjelm jämte flera andra kvinnor, har under den sista lantdagen slutbehandlats och rör sig om att kvinnliga tukthusfångar, när de uppfört sig väl, måtte få användas till s. k. utearbete i trädgårdskolonier o. d.; ett privilegium, som hitintills endast varit manliga fångar förbehållet. Fröken Furuhjelm var livligt övertygad om den uppfostrande verkan lantdagens arbete utövat på kvinnorna och de erfarenheter fröken Furuhjelm hittills haft vore uteslutande av gynnsam beskaffenhet. Hon hade även under sitt arbete funnit, att kvinnorna i allmänhet voro mindre formalistiska än sina manliga kamrater och att de sällan funno en sak, som de verkligen önskade genomdriva, omöjlig.

Som en verklig befrielse, och något för våra svenska politiker att lägga märke till, verkade det när fröken Furuhjelm berättade att svenska folkpartiet, vilket hon tillhör, ehuru strängt konstitutionellt, icke var bundet av någon partiparoll. Var och en röstade enligt egen övertygelse och fröken Furuhjelm ansåg att detta i hög grad var ägnat, att skärpa den personliga ansvarskänslan, vilket hon själv mer än en gång haft erfarenhet utav.

Till slut beklagade fröken Furuhjelm, att hon inte hade några handlingar att tillgå just nu, då det under ett så vidlyftigt och krävande arbete som lantdagens, skedde mycket som fordrade exakta uppgifter och förklaringar som man inte kunde stå i beredskap att lämna vilket ögonblick som helst.

— Och denna intervju har ju, så att

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 4 29 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

47

Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).

ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR

1 Klass Damskrädderi.

Nyheter för säsongen inkomma dagligen.

Specialité:
J. A. WETTERGRENS FABRIKATER.

Internationella kvinnorösträttsalliansens styrelse

jämte ordförandena i till alliansen anslutna länders landsföreningar sammanträdde i London 8—11 juli för överläggning om en del organisatoriska frågor samt om program och arbetsordning för Berlinkongressen 1915. Sammanträdena komma att hållas i internationella högkvarterets lokal och ledas av alliansens ordförande mrs Chapman Catt.

Värdskap för de utländska gästerna kommer utom av den engelska L. K. P. R. (National Union of Women's Suffrage Societies), med mrs Fawcett i spetsen, att utövas av internationella kvinnorösträttsklubben, vars ordförande är lord Lytton, av skådespelerskornas rösträttsförening m. fl. Besök i de olika engelska rösträttsföreningarnas lokaler samt redogörelse för föreningarnas program och taktik ingå också i planen för mötesdagarna.

Det är första gången, som den internationella styrelsen sett sig nödsakad att sammankalla ett möte mellan kongresserna. Alliansens oerhörda tillväxt och kongressernas därmed tilltagande omfång hava nödvändiggjort denna åtgärd.

Moderskapsförsäkring i Norge.

Den 6 juni genomfördes i norska stortinget en länge förberedd socialreform, nämligen en utvidgning av sjukförsäkringen med moderskapsförsäkring och i förbindelse därmed gratis barnmorskehjälp. Försäkringen omfattar huvudsakligen arbetarebefolkningen, men kommer senare att ytterligare utvidgas.

Referat över Köpenhamnmötet

kan, på grund av tidningens pressläggningsförhållanden, inflyta först i nästa nummer.

säga, kommit till alldeles i förbifarten. — Ja, medgävo vi en smula skamsna, ty betydande män och kvinnor kunna inte ens i en väntsals kosmopolitiska virrvarr få behålla sitt inkognito.

Och när klockan fattades några minuter i halv nio och människorna strömmade till kontinentaltåget, togo vi ett tacksamt och skyndsamt avsked, bevarande ett intryck av en stark och helgjuten personlighet, av just en sådan kvinna som man önskar se som kvinnornas representant i en lagstiftande församling.

G. H. E.

IVA

Alla damer böra ihågkomma att en god tvål är en viktig faktor vid kroppens vård. Använd endast **Civa-tvål** för tvättning av händer, ansikte och huvud. Använd **Civa-Tabletten** i hemmet vid särskador, tvättningar och för övrigt för alla hygieniska ändamål. Säljes överallt. Prov 4 Civa-tvål och Civa-tabletten erhålles mot insändande av Kr. 1: 20 fraktfritt.

CIVA-FABRIKEN
Mästersamuelsgatan 12 - Stockholm

Allm. Tel. 62 25. Riks Tel. 62 25.

Lungsiktiga!

En lungsiktig som är läkare hemsänts från sanatorium såsom obotlig har efter en tids användande av Zenigin återvunnit krafter, arbetsförmåga och nytt levnadsmod.

Zenigin försäljes i flaskor å 3:25 och 5:75.
Örtextraktfabriken Zenegin, Afd. S. Centralpalatset, Stockholm.

Feminismen och läroverken.

Under ovannämnda rubrik föres i dessa dagar i göteborgspresen en polemik, som verkar nästan tragikomiskt gengångaraktig. Den påminner om Herodotij fabel: mannen som stod vid floden och väntade att den skulle flyta förbi, så att han skulle kunna gå torrskodd över, men floden stannade inte, utan blev i stället allt bredare och stridare, trots den stackars mannens protester. Floden heter *utveckling* — och den har inte stannat än trots alla hotelser.

Orsaken till polemiken är ett föredrag i "Pedagogiska sällskapet" i Göteborg av en fil. d:r E. Hägg, över ämnet "Feminismen och läroverken".

Föredraget är tydligen inspirerat av prof. Lehmanns broschyr "Fremtidens Kvindesag", med stark bismak av äkta tysk Hausvatermyndighet.

Att bemöta d:r Häggs utfall mot *kvinnorna* i allmänhet, med alla deras fel och brister, kan naturligtvis icke falla någon in, då ju ingen gärna kan begagna sig av samma slags vapen, tydligen hämtade ur en tysk rustkammare från medeltiden.

Innehållet i föredraget går ut på att visa faran av det feminiserande inflytandet av kvinnliga lärare för gossar å högre stadier. (Faran av ekonomisk konkurrens för den manliga kollegan spelar naturligtvis ingen roll?)

Första chocken, sedan d:r Hägg kommit in på skolfrågan, riktas mot den utredningsnämnd av läroverkens och folkskolans löner, som tillsattes hösten 1912, särskilt mot dess sammansättning, såsom gynnande feministiska syften, och såväl eklektiska ministern i den Lindmanska ministären som eklektiska ministern i den Staaffska, får en sträng avbasning för sina feministiska sympatier. Dessutom är nämndens sammansättning för övrigt sådan, säger d:r Hägg, att den icke kan vara objektiv inför frågans bedömning — den utmärker sig för "menlösa funderingar" och "bristfällig människokännedom".

Efter åtskilliga gissningar och antaganden rörande nämndens förslag om lika lön för manliga och kvinnliga lärare (med samma kompetens och samma arbete) samt bekymmer för statens större pensionsskyldighet mot kvinnorna på grund av tidigare inträdande fysisk och psykisk oförmåga att sköta sin tjänst, kommer han till den avdelning, som i tidningsreferatet kallas *Verklighetens vittnesbörd*. Denna rubrik kan med allt skäl benämnas "den ogenerade frasen", för att använda d:r Häggs eget uttryck.

Han anför som sitt förnämsta argument, rörande undermåligheten hos de kvinnliga lärarkrafterna, att flickgymnasierna, som oaktat de behöva väl tillvarataga sin ekonomi, dock i hög grad anlita den manliga arbetskraften, som ställer sig betydligt dyrare. "Därför kan man ju icke vara i tvivelsmål om", anser d:r Hägg, "vilketdera de anse som kvalitetsvara — den manliga eller kvinnliga arbetskraften." Och han trotsar d:r Berg att kunna uppvisa en enda kvinnlig lärare anställd vid ett manligt privatgymnasium.

Hur det förhåller sig med "verklighetens vittnesbörd", visar kand. Adèle Philipson, sekreterare i "Akademiskt bildade kvinnors förening", med all önskvärd tydlighet i ett ytterst sakrikt och vederhäftigt inlägg i frågan i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning av den 20 maj.

Kand. Philipson konstaterar, till d:r Häggs upplysning, att vid Lundsbergs läroverk för gossar ha sedan 1904, då därvarande gymnasieavdelning startades, varit anställda två kvinnliga lärare, båda med adjunktskompetens. Skolans rektor skriver om dessa lärare följande: "Lundsbergs skola har icke

Selma Lagerlöf invald i Svenska Akademien.

Det är känslor och tankar av skiftande art, som strömma över oss kvinnor vid underrättelsen om att Selma Lagerlöf blivit invald i Svenska akademien. Kanske undanskymmes hennes egen diktning och personlighet i någon mån av det intrycket, att man står inför ett genombrott, en omstörtning i tänkesätt hos en relativt konservativ institution, som hitintills icke upptagit en enda kvinna bland sina medlemmar, oaktat både Anna Maria Lenngren och Fredrika Bremer varit ifrågasatta som kandidater.

Det drar århundraden om innan järnlänkar rosta och förvittra, men när det ögonblicket är inne, förundrar man sig över att de kunnat hålla så länge. Det var ju en så enkel sak att bryta dem itu. Och man känner en stark befrielse och en glädje över att leva i en tid, som bryter mot traditioners och fördomars samfälliga makt.

När man blivit medveten om detta, framträder småningom bilden av just den kvinna, som ansetts värdig att motagas som den adertonde i denna vitttra areopag. Man tänker mindre på de utmärkelser som kommit henne till del och mera på den glädje och de värden hon skänkt åt de tysta stunderna, när man levat sig in i hennes diktningsgestalter. Hon har intagit en särställning i den svenska litteraturen, ty hon har återuppväckt det barnasinne, som aldrig borde dö hos människorna.

Hon är framför allt sagoberätterskan, som så rycker oss med av sin fantasi trolldom att vi tro på undret. Och ingen har som hon förmått oss att tro på det evigt goda hos människorna.

Där skynta bilderna från Gösta Berlings värld, de glada äventyrarna, de sköna kvinnorna och de starka dryckeshjältarna och bland dem majorskan på Ekeby, med en fläkt av storhet och ödestragik över sin person. Där se vi Dalafolket på vandring mot Jerusalem, en och annan gestalt så utmejslad att den står för oss som ett åldrat träsnitt, och det kan vara en legend från Jesu barndom, enkel och ren i linjerna, men med något av visionär klarhet, och det kan vara en liten namnlös grav, som berättar oss om människohjärtats förmåga att älska och lida.

Det är alla dessa bilder av män och

haft skäl att, vare sig det gällt neder-skolan eller gymnasiet, frångå den en gång beträdda vägen att använda kvinnliga lärare. Den känner sig tvärtom tacksam för det sätt varpå dessa fullgjort sitt kall. Icke nog med att de åtagit sig och visat sig stå ut med samma antal undervisningstimmar som de manliga kollegerna, utan de ha också i övrigt varit likställda med dessa. — — — Det är också ett glädjande faktum att deras undervisning i klasserna kröntes med all önskvärd framgång både inom neder-skolan och gymnasiet. Vad den disciplinära sidan av skolverksamheten angår, kan ingen väsentlig skillnad sägas hava förefunnits mellan de manliga och kvinnliga lärarna. De individuella anlagen spela i detta hänseende den viktigaste rollen. Ett par omständigheter torde dock förtjäna att beaktas. För det första synes erfarenheten giva vid handen, att det i regel ej är inom skolans högre klasser utan i mellanklasserna, som det är svårast att upprätthålla tukt och ordning; vidare har lärarinnans ställning varit och är fortfarande ogynnsammare än lärarens, bl. a. till följd av de rådande fördomarna och den allmänna opinionen, som ej gärna velat se en kvinna i katedern vid våra gossläroverk. I detta stycke har Lundsbergs skola brutit med den gängse uppfattningen och har därpå icke blivit lidande. — — —

kvinnor, omspunna av sagans skimmer, men ändå så typiskt svenska, som vi bevarat i minnenas skattkammare och som helst plockas fram i stillheten och tystnaden. Det är de som gjort Selma Lagerlöfs namn känt och älskat ibland oss. Och man tänker att förvisso har allt detta berättigat henne till den plats hon nu skall inta.

Men åter skymmes hennes diktning för ett nytt intryck.

Utmärkelsen kunde ju fallit på en kvinna, som så levat sig in i sin diktning, att den yttre världen blivit henne främmande, att hon saknade beröringspunkter med de frågor av praktisk betydelse, som röra sig i tiden och som alltjämt vänta på sin lösning.

Men detta är heller icke förhållandet. Och man erfar en stark glädje vid tanken på att det just är hon, som alltid känt varmt för kvinnornas frigörelse och som ställt sig i de kämpandes led, som nu blivit orsaken till att ännu en av fördomarnas portar öppnats.

Länge ha kvinnorna knackat på dessa portar. En efter annan ha de låtit upp, och med var och en har alltmera ljus och luft strömmat in över människosläktet.

Säkert måste också Selma Lagerlöf ha en mycket stark förnimmelse av detta, att den sista ädelstenen i hennes krona inte bara är en utmärkelse för henne personligen, utan även kommer hela kvinnosläktet till godo. Ty allt som öppnar och vidgar, ger oss nya impulser och friska intryck och tro på framtiden.

Selma Lagerlöf har icke försummat att göra sin stämma hörd när kvinnorna arbetat för sin medborgarrätt. Vi tro att Svenska akademien är att lyckönska till det tillskott av arbetskraft och poetisk begåvning — och kvinnlighet, som Selma Lagerlöf måste tillföra institutionen, och på hennes förhållande till denna vitttra samling kan man måhända tillämpa de ord varmed hon avslutade sitt tal vid rösträttkongressen, den 13 juni 1911:

"Det lilla mästerverket, hemmet, var vår skapelse med mannens hjälp. Det stora mästerverket, den goda staten, skall skapas av mannen, då han på allvar tar kvinnan till sin hjälpare."

Gurli Hertzman-Ericson.

Samma uppfattning har uttalats av fyra seminarierektorer, vilka ju böra tillerkännas större sakkunskap i frågan, än vad d:r Hägg kan ha förvärvat genom intuition — och prof. Lehmann.

Rektor Säve, som väl också han räknas till auktoriteterna på skolområdet, åberopade under en debatt i Första kammaren om kvinnliga statstjänster intyg från rektorerna vid huvudstadens läroverk, vilka visade att de kvinnliga provkandidaterna icke voro underlägsna de manliga vid undervisningen på det högre stadiet. De voro snarare bättre, emedan deras intelligens är rörligare och de tala bättre. Även framhålls att de ej haft svårare upprätthålla tukt och ordning än andra lärare.

Under läsåret 1912—1913 undervisade på gymnasiestadiet i 10 skolor 47 lärarinnor, dels akademiskt och dels seminariebilda. Vid 7 samskolor med dimissionsrätt undervisa 27 kvinnor på gymnasium. Dessutom förekomma både vid samskolor och högre flickskolor kvinnliga examinatore i studentexamen.

Att vid privatläroverken för flickor användas manliga lärare beror mest därpå, att antalet kvinnliga gymnasie-lärare är otillräckligt. Detta i sin tur beroende på de för kvinnliga studerande ännu ogynnsamma ekonomiska förhållandena.

Fröken Philipson bemöter i sitt svaromål punkt för punkt ovederhäftigheten i d:r Häggs beskyllningar och ger honom till slut rådet att studera flickgymnasiernas kataloger. Hade d:r Hägg, då han utarbetade sitt föredrag, haft dessa samt den matrikel "Akademiskt bildade kvinnors förening" nyligen utgivit, skulle han kanske(?) inte ha gjort sig skyldig till smaklösheten att tala om den vid flickgymnasierna eftersökta manliga "kvalitetsvaran".

Ömheden om kvinnans svaga fysik gör d:r Hägg all heder, men varför icke utsträcka den till andra yrken — inom affärlivet t. ex. kan den sättas på mycket hårda prov, för att icke tala om fabriksarbete och hemsysslor — i många fall det tyngsta och i *alla* fall det sämst lönade kvinnoarbetet. Det är egendomligt — eller kanske helt naturligt? — att det alltid är för kvinnan som yrkeskonkurrent den manliga ömheden och omtanken blir så obegripligt stor.

Gossarna skulle taga skada till sin själ, såväl genom inflytandet av lärarinnor som kvinnliga kamrater, påstå antifeministerna. Jag undrar om de senare inom lärarekåren lika kraftigt söka skydda sina manliga elever för obildade kvinnors inflytande? Eller anses detta mindre farligt?

Liksom en sant bildad mor icke kan undgå att sätta en prägel av själslig förföring över sin sons personlighet, så kan en lärarinna i någon mån ersätta detta viktiga moment i uppfostran, som tyvärr icke i hemmet står all ungdom till buds. Frånvaron av detta feminiserande inflytande i ungdomen gör sig ofta, alltför ofta sorgligt märkbart, även inom det s. k. kulturlivet.

I en fråga sådan som denna borde mödrarnas röst icke vara förstummad. Vi borde ha utslagsrösten — det är *våra* söner det gäller — och när frågan nu på visst håll sättes på sin spets: feminisering eller brutalisering, så är det inte svårt att veta hur vågskålen kommer att stå i kvinnornas hand.

Frigga Carlberg.

Den stora motionsfloden

är en med varje ny riksdag i tidningarna ofelbart återkommande rubrik. Icke heller denna riksdag gör härifrån något undantag, och det i trots av från vissa håll med sådan kraft utfärdade proklamationer, att sommarriksdagen endast skulle ha en fråga att behandla och att med allt annat borde anstå. Granskar man denna sista motionsflod litet närmre, skall man finna att en mängd av de förslag, som väcktes vid januaririksdagen och som då icke kommo under behandling, hava förnyats nu, och att härvid intet parti dragit sig för att föra fram sina speciella önskemål och därmed också öka "försvarsriksdagens" arbetsbörda. I nykterhetsfrågan föreligga motioner från såväl liberala samlingspartiet som från socialdemokratiska riksdagsgruppen och från riksdagens nykterhetsgrupp. Socialdemokraterna förnya sin motion om allmän och lika kommunal rösträtt, och höger sin stora sedlighetsmotion. Av förnyade motioner, som falla under rubriken kvinnofrågor, må nämnas hr Berglunds i Linköping, om rätt för gift kvinna att vid domstol eller hos annan laga myndighet föra egen eller annans talan, och friherre Palmstiernas, om understöd åt obemädlade barnaföderskor. Redan vid den första ordinarie motionstidens utgång hade över 200 motioner väckts.

Kvinnlig ledamot af fattigvårdsstyrelse.

Vid Torshälla stadsfullmäktiges senaste sammanträde invaldes i fattigvårdsstyrelsen förutvarande suppleanten, fru Frida Grönberg. Fru Grönberg är ordförande i Torshälla F. K. P. R.

Ökade bördor och ökat rum.

"När nu ökade bördor skola läggas på folket, bör man också ge folket ökat rum. De fattiga ha ingen medborgarrätt i vårt land och de sjuka, som drabbas av hem-sökelse, äro lika illa lottade", yttrade hr Klefbeck i remissdebatten den 27 maj. Han tänkte därvid uppenbarligen endast på männen i vårt land, eljes hade han måst tillägga ännu en kontingent av folket, talrikare än dessa, evad de äro rika eller fattiga, sjuka eller friska, röstägande eller rösträttslösa — kvinnorna.

De bördor, som nu måste utkrävas för försvaret, komma att icke minst tungt drabba dem, om man också ej av dem direkt begär deras armars kraft och endast av ett relativt fåtal en andel av deras guld. I varje hem, framför allt i de mindre bemedlade, komma utan tvekel uppoffringarna för försvaret, att bli mycket kända. Och det är endast den om kvinnogärning och kvinnoliv fullkomligt okunnige, som icke förstår, vem som i dessa hem får offra mest och med en ökad arbetsbörda måste ersätta den förlust av arbetskraft och arbetstid, den ökade direkta och indirekta beskattning, som försvarsreformen kommer att medföra. I alla tider och hos alla folk ha kvinnorna för försvaret burit lika tunga bördor som männen, men utan det vederlag, som dessa förmått betinga sig.

Huru de uppoffringar, som nu krävas av oss, komma att i oändligt skiftande former inverka på kapitalbildningen, på arbetslivet, på näringarna och därmed på snart sagt varje sida av vår tillvaro under kommande tid, låter sig i denna stund naturligtvis ej fastslås, ej ens antydast. Att verkningarna torde bli djupt ingripande, därom äro emelltid alla ense. Även inom de förmögna parti, som dock komma att drabbas mindre hårt än de fattiga, hör man röster som ge ord åt onda aningar. Det är dock dessa förmögna, som i främsta rummet talat stolta ord om den för alla lika plikten att villigt offra för fosterlandets försvar, — är det då icke underligt, att just bland dem möta den minsta förståelsen för deras likställighetskrav — vilka komma att få ge försvaret ankans skärv, vilka komma att få bära fram av sin fattigdom allt vad de äga, sina tyta försökelse, sitt tåliga, dagliga slit, sin redan pressade arbetskraft? Borde icke det parti, som hittills alltid köpt genomförandet av sina rustningskrav med rösträttsens eller andra förmånens utsträckande till dem, som drabbats tyngst av de ökade bördorna, i rättfärdighetens namn även denna gång bereda dessa, de i hem och skolor, fabriker och ämbetsverk arbetande kvinnorna, ett ökat rum i samhället?

B. B.

Lagberedningen tillkallar kvinnliga sakkunniga.

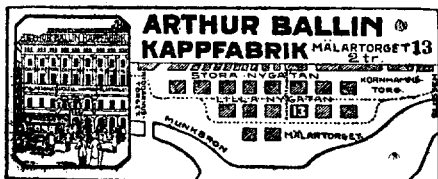
Frågan om utom äktenskap födda barns och deras mödrars rättsliga ställning är för närvarande föremål för lagberedningens behandling. Att biträda vid beredningens överläggningar har, efter av regeringen erhållet bemyndigande, en del sakkunniga tillkallats och bland dem även fyra kvinnor, nämligen föreståndarinnan för Svenska fattigvårdsförbundet barnavårdsbyrå i Stockholm, fröken Ellen Afzelius, barnavårdsinspektören fröken Anna Lindhagen, verkställande direktören i Oscars församlings fattigvårdsstyrelse i Stockholm, fröken Ebba Wedberg samt fröken Ebba Pauli.

Selma Lagerlöfs

föredrag vid rösträttskongressen i Stockholm den 13 juni 1911

HEM OCH STAT

utgivet av F. K. P. R. i Falun, kan rekvideras genom Röstretsbyråen, 6 Lästmakargatan, Stockholm. Pris 5 öre.

ARTHUR BALLIN, Kappfabrik, Mälartorget 13, 2 tr.

För Stockholm försäljning av
DAMKAPPOR - KOSTYMER

i minut till bestämde fabrikspriser.

Måttbeställningar utföras förstklassigt och billigt.

En gros. OBS! Ingen butiklokaler.

Kvinnorösträtten debatteras i engelska Överhuset.

Tisdagen den 5 och onsdagen den 6 maj ägde en synnerligen intressant debatt rum i engelska Överhuset, rörande kvinnans politiska rösträtt, anmärkningsvärd, såväl ur den synpunkten att det var första gången frågan debatterades i Överhuset, som att den framlades från konservativt håll. Debatten inleddes av motionären, lord Selborne, som i ett långt och glänsande anförande framlade de logiskt bindande bevis som lågo till grund för hans övertygelse, att kvinnans politiska rösträtt borde genomföras.

Lorden kritiserade skarpt det sätt, varpå Underhuset tagit upp frågan till behandling, hur de uppehållit kvinnorna med fagra löften och hur de, så snart frågan blivit aktuell och det var utsikt till att den skulle bli lag, icke dragit sig för att bryta dessa samma löften.

Ett av motståndarnas huvudskäl, nämligen att kvinnorna själva inte önska rösträtt är en sak, som inte är möjlig att bevisa, "men vad som kan bevisas", yttrade talaren, "är att landets mest begåvade och bildade kvinnor allvarligt sträva efter full medborgarrätt, och om det också finns kvinnor som inte vilja ha rösträtt, så är det enligt vår övertygelse, ingen orsak varför de som ivrigt eftersträva den, på den grund skulle bli utan."

Lorden vände sig även mot det absurda i att kvinnorna uppmanas till alla förarbeten i fråga om val. Då är det önskvärdt att de deltaga i politiken, att de bilda politiska sammanslutningar och uppträda på talarstolarna. Men det enda som nekades dem, det är att själva få nedlägga sin röst i valurnorna. Talaren kunde förstå de skäl som föranledde vissa män att alldeles hålla kvinnorna utom politiken, men icke den tankegång, som låg till grund för att påbörja dem en massa valarbete, men vid det slutliga avgörandet fordra att de dra sig tillbaka.

Och den valkår, som på detta sätt trampades ned hade lord Selborne på det hela taget funnit vara den, som mest vårdade sig om sitt fosterland och dess intressen.

Till slut, och efter att ha påvisat de goda resultaten av kvinnorösträttsens verkningar i Australien och vissa av Nordamerikas Förenade stater, ville lorden framställa den frågan om politik är något ideellt, att män med vitt skilda åsikter gemensamt sträva efter att göra människoläktet bättre och lyckligare, eller om det endast är en strävan efter makt, titlar och äreställen. "Skola vi ha höga ideal, eller inga ideal alls? Jag är säker om att kvinnans inflytande skulle göra sig gällande mot ett neddraganande av politiken till låga syften."

En annan av det konservativa partiets ledande män, lord Newton, bemötte lord Curzon (ordf. i antirösträttsföreningen), som öppnat bataljen mot billen, genom att framhålla hurusom dennes argument voro gamla och utnötta och helt och hållet berövade nyhetens behag. Det enda argument lord Newton funnit ha någon fog för sig vore, att kvinnorna inte borde få rösträtt, så länge suffragetternas våldsdåd icke upphörde, men han kunde inte förstå att liberalerna, som trots allehanda våldsdåd troget understött Home Rule, kunde fästa så mycket avseende vid detta. Såg man opolitiskt på suffragetterrörelsen var den kvinnans blinda fanatiska och ologiska hämnd på det parti, som trampat hennes rätt under fötterna.

"Och jag tror inte det är någon överdrift", tillade lorden, "om jag säger, att ingen enskild individ blivit skamligare behandlad än kvinnan som kollektivbegrepp blivit behandlad av Underhuset sedan år 1906."

Även lord Newton betonade, i likhet med motionären, det intensiva arbete kvinnorna nedlagt för sina respektiva partiers intressen och hur åtskilliga, vilka nu sitta i Parlamentet, ha kvinnorna att tacka för denna hederspost.

Lord Newton avslutade sitt anförande med att erinra om de framstående män inom konservativa partiet, som skänkt kvinnorösträtten sitt stöd: lord Beaconsfield, lord Salisbury och mr Arthur Balfour.

Debatten upptogs sedan från liberalt håll av lord Tenterden, som anslöt sig till motionen på grund av arbeterskornas ställning i landet. Det gjordes ofantligt mycket för den engelske arbetaren, men i närvarande stund hade de kvinnliga arbetarna ingen som representerade dem i Parlamentet.

Förre krigsministern, lord Haldane (liberal) framdrog i sitt anförande ett argument, som säkert kommer att bli ganska överraskande för vissa motståndare till kvinnorösträtten i vår riksdag, han önskade nämligen att kvinnorna måtte få rösträtt på grund av den sjunkande nativitetens. Orsaken till den låga nativitetssiffran ansåg talaren ligga i de sociala missförhållandena, som man endast med kvinnornas bistånd kan råda bot på.

Lord Amphill (konservativ) kom med den invändningen, att han ingalunda kunde erkänna rättfärdighetsprincipen, och den åtföljande bevisföringen var till ytterlighet svag. Lorden ansåg nämligen, att om rätten att rösta innebure ett abstrakt rättsbegrepp, skulle den vid det här laget varit allmänt erkänd i alla länder och bland alla nationer. Men då detta icke är förhållandet, kan man omöjligt säga att denna abstrakta rätt existerar.

Det vore i sanning bedrövligt, om alla rättfärdighetsprinciper, som icke fått sin praktiska tillämpning eller sitt fulla erkännande, för den skull vore dömda att aldrig någonsin tränga in i folkens medvetande. Ett sådant påstående faller på sin egen orimlighet. Dagens sista talare voro biskoparna av London och Oxford.

Biskopen av London, vars ord säkert vore bland det mest vägande av allt det, som yttrades under denna mycket anmärkningsvärda debatt, började med att förklara, att det var i egenskap av proselyt, som han var beredd att stödja förslaget. Det var ej länge sedan han blivit omvänd med avseende på den föreliggande frågan, och detta hade skett, fastän man ju måste säga att placandet av en bomb under hans stol i St. Paul's katedral knappast kunde anses såsom ett riktigt taktfullt sätt att omvända honom. Efter att ha uppdragit en parallell mellan suffragetterna och Ulstermännen och påvisat de stora och djupgående samhälls-orättvisor, som ligga till grund för kvinnornas försvivade handlingar, övergick talaren till kvinnornas påstådda bristande intresse för den kommunala rösträtt, som de redan äga, och visade med siffror, att kvinnorna i allmänhet icke stå tillbaka för männen vid utövandet av den kommunala rösträtten, och detta oaktat svårigheten att finna lämpliga kvinnliga kandidater på grund av den gifta kvinnans utestängande

från kommunala förtroendeuppdrag. Biskopen, som i nio år haft sin verksamhet förlagd till Londons slums, hade kommit till den övertygelsen, att den brännande bostadsfrågan endast kunde lösas med kvinnornas medverkan. Det har alltid sagts, att kvinnans sfär är hemmet, och just av denna anledning borde lagstiftarna taga kvinnorna med för lösandet av denna fråga, med vilken så mycket av det härskande eländet i samhället hänger samman. Så länge som kvinnorna äro utan rösträtt, är det omöjligt att uppväcka regeringsmaktens intresse för frågor av detta slag. "De rösträttslösa äro alltid de första att kastas över bord, då det gäller att lätta det politiska skeppet."

Även biskopen av Oxford uppehöll sig vid den sociala sidan av frågan och framhöll, att det i hela världen icke finnes en grupp människor bättre ägnad att utöva politisk rösträtt, än de kvinnor, som nu begära rösträtt i England. De stridande suffragetterna äro endast ett försvinnande fåtal. Det enda sättet att hindra våldsamheter är att undanröjda orsakerna till dessa.

Följande dags debatt, som varade i 4½ timmar, öppnades av lord Courtney (liberal), som redan för 40 år sedan, och då i Underhuset, talade för kvinnans politiska rösträtt.

Lord Willoughby (konservativ) undrade om inte parlamentsledamöterna sitta i Över- och Underhuset för att representera såväl män som kvinnor. Nekar en man för att han även måste företräda kvinnornas rätt, är han ovärdig den plats han intar, men om han erkänner att han även sitter där som kvinnornas representant, kunde lorden omöjligt se något förnuft i att de inte också skulle få rösta på honom.

Han betonade även den stora utsträckning arbetet för rösträtten fått bland kvinnorna, att varje betydande kvinnoorganisation tagit upp frågan på sitt program och att suffragetterna, jämförda med de övriga, endast utgjorde ett ringa fåtal. Ävenledes beklagade han det sätt, på vilket pressen i sin helhet undertryckt frågan, så att allmänheten inte kunnat bilda sig någon klar uppfattning om dess omfång, och han fann det i sanning anmärkningsvärt, att när en så högt aktad och ansedd man, som biskopen av London, i föregående dags debatt hållit ett långt anförande i frågan, Times morgonen därpå avfärdade detta på en tre, fyra rader.

Lord Lytton (konservativ) ordf. i Män- nens förening för kvinnans politiska rösträtt, framhöll i ett utomordentligt anförande det betydelselösa i att diskutera en abstrakt rätt. Vad frågan närmast gäller, är Englands speciella representation och de grunder på vilka denna representation utsluter vissa medborgare från rätten att rösta. Varje man, vilken klass och vilket yrke han än tillhör, kan få rösta, men denna rätt är varje kvinna förmenad, och detta fann lorden vara stridande mot Englands demokratiska styrelsesätt. Vidare hade varje motståndare, som yttrat sig i debatten, framdragit det skälet att kvinnorna inte vilja ha rösträtt. Fastän de på mångfaldiga sätt hävdade detta, ville talaren blott erinra om vad Gladstone yttrade år 1884, när man ville hålla före att lantarbetarna inte ville ha rösträtt.

Han svarade: "Jag bryr mig inte om vilket de vilja. Staten fordrar den för deras räkning."

Lord Lytton avslutade sitt intressanta anförande och dagens debatt med att uppmana de närvarande att rösta för billen, emedan, i den nu pågående striden, kvinnligt hjältemod, kvinnliga uppoffringar och kvinnlig kraft och idealism ödslades med på ett sätt, som kunde tillvaratas för bättre och nyttigare ändamål.

Vid sammanräkningen befanns det, att 60 röstat för billen och 104 emot och uppsköts andra läsningen på 6 månader.

Östermalms Sjuk-, Vilo- & Förlösningshem

12 Floragatan STOCKHOLM, 2, 3 o. 4 tr. (hiss). Telefoner: Riks 90 12. Allm. 12 50.

Läget för sjuk-, vilo- och förlösningshemmet är tyst och ostört. Soliga rum. All nutida komfort. Operationsrum. Badrum, med fullst. elektr. ljusbad, med eller utan massage, även för andra än hemmets patienter.

De strängaste fordringar på hygien uppfylla. Telefoner i varje våning. Gott dietiskt bord. Fritt val av läkare och akuschörka.

Ref.: Dr E. O. HULTGREN, Dr ARTHUR FÜRSTENBERG, Dr ARNOLD JOSEFSON.

Föreståndarinnan HILMA FREDLUND, f. d. föreståndarinnan vid Stockholms sjukhem, Skuru o. vid Drottninghuset.

Värmlands Eda

Bad- och Vattenkuranstalt med järnkälla.

Post- och järnvägsstation Charlottenberg. Säsong 30 Maj—31 Aug. 9 tim. resa från Stockholm, direkt vagn — 8 tim. från Göteborg — 1/2 tim. från järnvägsstationen till kuranstalten med häst eller bil. Ovanligt naturskönt, sunt och torrt läge. Utmärkta bad såsom Nauheimer (med flytande kolsyra) gytje, tvålmassage, tallbarrsbad. Lokal helhetsbehandling. Fullständig kallvattenkuravdelning. Utmärkt bord, propra rum, billiga priser. Läkare: Dr B. Möller, Sibyllegatan 53, Stockholm. Prospekt gen. Kamrerarekontoret.

I öfver 40 år hafva symaskiner tillverkats vid Husvarna och fabriken har under hela denna tid målmedvetet arbetat på fabrikatets förbättrande. Resultatet häraf har också blifvit att

Husvarna
Symaskiner

numera räknas bland de främsta som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behov samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor

Skydda barnen mot olycksfall! Fönsterskyddet "EFFEKTIV"

Praktiskt! Elegant! Pris 2 Kr. Försäljes i Järn- och Besättningsaffärer samt direkt från Nordiska Varukompaniet, Drottninggatan 57. Riks 30 89.

Förhistoriskt.

Det var på ett möte i..., där man diskuterade kvinnans politiska rösträtt. En högertalare hade kraftigt betonat, att kvinnorna *icke* borde ha rösträtt, då de icke kunde göra värnplikt, och dessutom framdragit alla de kända motskälen. En rösträttskvinna hade med klara, logiska skäl bemött dessa invändningar. Och nu höll högertalaren åter som bäst på att svara. Då vände sig till mig en norsk dam, som med intresse åhört diskussionen.

"Kära ni, vad den där rösträttskvinna talade utmärkt", sa' hon. "Men vad det förefaller mig underligt att höra någon tala emot en så självklar sak. Det är inte mera än 5 år sen Norges kvinnor fick rösträtt, men när jag hör den här diskussionen, verkar den på mig fullständigt förhistorisk!" — Ja, mina herrar motståndare till kvinnans politiska rösträtt, så fort går utvecklingen nu för tiden och så snart blir man antikverad.

Från vår läsekrets.

Värnskatten och dess fördelning.

Under ovanstående rubrik gjordes för några dagar sedan i en stockholmstidning en beräkning, hur den i regeringspropositionen föreslagna värnskatten kommer att fördelas. Elva miljoner kronor skulle komma att utkrävas av 96 personer, vilka sålunda tillsammans skulle lämna mera än en femtedel av hela skattebeloppet. Bland de stockholmare, som enligt taxeringslängderna tillhöra de 96, uppräknar tidningen 7 kända personer, däraf 2 kvinnor. När det är frågan om att betala, äro kvinnorna således fullt jämställda med männen. Nu frågas: är det rättvist att neka dessa samma kvinnor det lagstadgade inflytande på beskattningsfrågor, som tillkommer snart sagt varje man? Ber att genom Rösträtt för Kvinnor få föra frågan vidare till dem det vederbör.

Skattebetalande.

Föreningsmeddelanden.

Bollnäs F. K. P. R. hade söndagen den 24 april sitt årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Utgifter och inkomster balanserade på en summa av kr. 890:35. Enligt årsberättelsen hade föreningen under året anordnat 12 offentliga föredrag, 3 föreningensmöten, 2 styrelsesammanträden och en Fredrika-Bremer-afton, samt Gävleborgs-förbundets 5:te årsmöte. Medlemsantalet var den 31 dec. 1913 200. Kassören, fru Nancy Hamnstedt, uppläste kyrkoherde Hedbergs artikel om "En svensk rösträttskvinna" samt "Till högerkvinnorna inom L. K. P. R." av Hilma Borelius och till sist föredrog hon några dikter. Till slut redogjorde ordföranden, fru W. Hallenberg, för arbetet under namningsamlingen samt tackade för det arbete som nedlagts och uppmanade medlemmarna att prenumerera på Rösträtt för Kvinnor och var i sin mån arbete för rösträtten, varefter mötet, som varat i nära 3 timmar, avslutades.

Trelleborgs F. K. P. R. höll den 5 maj sin åttonde årsfest. Protokollet upplästes och justerades och styrelsen beviljades full ansvarsfrihet. Därefter företogs styrelseval med det resultat, att den gamla styrelsen i sin helhet omvaldes. Sedan ordföranden i ett kortare föredrag berört kvinnornas rösträttssträvanden i skilda länder, vidtog ett angenämt samkväm med musik, sång och uppläsning.

Visby F. K. P. R. hade den 27 april halvårsstämma i flickskolans lokal. Efter hälsningstal av ordf., vari redogjordes för den kvinnliga rösträttsrörelsens nuvarande läge i vårt land, föredrogs års- och revisionsberättelsen och beviljades styrelsen ansvarsfrihet för det gångna årets räkenskaper. Efter förhandlingarnes slut uppläste fröken V. Christiansson utdrag ur "Kvinnorösträttsrörelsens historia i Sverige 1884—1912" av dr Gulli Petrini.

Rösträtt för Kvinnors

tolfte nummer för 1914 innehåller bl. a.:

- Remissdebatten. Männens tack till sina medhjälperkor i valstriden.** Av Elin Wahlquist.
- Blodig strejk bilagd tack vare kvinnornas ingripande.** Av Elisabeth Wern-Bugge.
- En kvinnas erfarenheter från lantdagsarbetet.** Några ord med Annie Furuhjelm. Av G. H. E.
- Feminismen och läroverken.** Av Prigga Carlberg.
- Selma Lagerlöf invald i Svenska Akademien.** Av Guri Hertzman-Ericson.
- Ökade bördor och ökat rum.** Av B. B.

Kvinnorösträtten debatteras i engelska Överhuset.

KARL ERIKSSON

KLARABERGS GATAN 40, 1 tr., (Hiss)

1:a klass Herr- & Damskrädderi

Gentlemans taylor.
Tailleur pour dames.
Dräkter och kappor
senaste parisierstil fr.
kr. 60: — utföres
under full garanti.

Allm. Tel. 236 05

Riks Tel. Norr 507

NYA HUSAPOTEKET STOCKHOLM

System: MIRTILLINE

är ett nytt Husapotek, en vegetabilisk naturprodukt, ofelbart att använda mot Frost, Exem, Skoskav, Sår, Blodförgiftning, Finnar, Pormaskar, Röd näsrot, Reformar, Hudlöshet, Myggbett, Insektsstyggn, Svåra magplågor, Blindtarmsaffektioner, Halsåkommor etc. Klåda och plågor upphöra genast.

Prospekt och intyg från botade personer sändas mot 10 öre till svarspost. Provburkar å 1,30 och 2 kr. mot postförskott. Agenter antagas överallt. Skriv genast till

Nya Husapoteket S. M.
Stockholm 6.

Vår Mirtilline bör ej saknas i något hem.

Riks Tel. 11015
Allm. Tel. 11718

Stockholms Inkassering byrå
Stockholm.
Expeditionstid 10-4

Juridiska uppdrag.
Söldtetsupplysningar.
Placering av prima inteckningar.
Försäkringar alla slag.

INKASSO-TAXA: 1 procent (minimum Kr. 1:—) jämte porton och direkta utgifter, när laga åtgärder icke behöva vidtagas.

SVEA KAPPMAGASIN (A. BERGKRANTZ)

Järnagatan 13, Södertälje. Telefon 750.

Första Klass **Damskrädderi & Kappaffär**
REKOMMENDERAS.

Beställningar av Kappor, Promenad-, Sport- & Rid-
dräkter emottagas och utföres till bestämd tid.
Stillfullt, välsittande och omsorgsfullt
utfört arbete garanteras.

MODERNA TYGER. BILLIGA PRISER.

Rikstel. **KAFFELAGRET** Allm. tel. *99 08.
Norr 337.

Appelbergsgatan 40, Stockholm

Försäljer:

**Extra godt rostadt Kaffe
å kr. 1:95 pr kg.**

Alla som verkligen vilja hava ett utsökt godt Kaffe till billigt pris torde omgående rekvrirera.

Sändes mot efterkräf eller försöktslikvid. Minsta parti som exp. är 2 kg.

Vid köp av 20 kg. fraktfritt vid närmaste järnvägsstation.

Svenska Bokföringsbyrån

Vasagatan 52, 1 tr. Kontorstid 10—2 e. m. Åtager sig förande av lagenliga räkenskaper efter nytt, dubbelt bokf-system för handel, industri, hantverk, lantbruk m. fr. 2 kr. pr mån. **BOKSLUT, REVISIONER** och deklarationer utföres raskt till moderata pris. **UPPLAGGER BOKFÖRNINGAR** för alla branscher efter moderna, arbetsbesparande metoder. **LÄMNAR RÅD** i bokföringsarbete.

Kappor, Promenaddräkter, Klädningar & Barnkläder

förfärdigas. Välsittande, gott arbete och billiga priser. OBS! Promenaddräkter -- efter beställning från 45 kronor. —

Lovisa Lundgren
Fjällgatan 16, vid Katarinavägens ändpunkt
Saltjöbadsfärrja och hiss. Allm. Tel. Söd. 14 11.

Skattefritt!

Skattefritt!

Heleneborgsg. 15. A. T. 31 64

Rekommenderas som en erkänd god och när-
rande måltids- och läskedryck.
Finnes på buteljer samt svagdricka på fat.

24 Upplandsgatan 24

— 1 tr. till vänster — 24
STOCKHOLM

HILDA HEDÉN

Dameklipping • Damskrädderi • Modeaffär

OBS! Specialité: SOGBESTÄLLNINGAR

Allm. Tel. 211 33

Hundägare!

Varje vår härjar den s. k. hundsjukan (valp-
sjukan) och bortrycker många goda jakthundar,
vakt- och sällskaphundar från sina ägare. Ett
säkert botemedel finnes i Professor »Schönats»
Hunddekot, exp. i halvliterflaskor. Pris 2 Kr.
pr flaska mot postförskott eller efterkrav.
Obs! Följ noga medföljande bruksanvisning.

A. G. Andersson

Västerlånggatan 68, Stockholm

Allm. tel. 206 68.

Riks tel. 144 68.

P. Paulssons

Damskrädderi

Greffuregatan 20 C, I.

Förstklassigt arbete till moderata priser.

Specialitet: **Tailor Made.**

Allm. Tel. 182 69.

Rikstel. Ö. 15 16.

HEMMETS Vedsägeri & Kolaffär

34 & 36 Krukmakaregatan 34 & 36, Stockholm.

Prima torr Björk-, Al- och Barrved, Antracit, Hus-
hålls- och Träkol samt Koks, såväl krossad som okross-
ad, till för dagen gällande priser.

OBS! Himmets verksamhet bedrivs för upprättande
av fallna.

Rikstelefon 70 84.

Allm. Telefon 30 99.

E. SJÖSTRANDS Damskrädderi & Kappaffär

Västerlånggatan 69, I. Hantverkaregatan 8

STOCKHOLM

Första klass Damskrädderi.

Försälja Damdräkter, Kappor, Ulstrar och Flickkappor
av goda svenska tyger till moderata priser.
Obs! Beställningar äfven då eget tyg tillsläppes.
Allm. Tel. 284 79, 241 65.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola

(f. d. Villa Hult, Kneippbadet)

börjar den 1:sta Februari. Ämnena äro Husmoderskurs med enklare och finare matlagning. Skicklign kokfru undervisar i den finare matlagningen. Examinerad lärarinna i den enklare samt i teori. Övriga ämnena äro Sång, Musik, Måning, Språk (infödda lärarinnor), Konstslöjd, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Samaritkurs. Alla ämnena äro valfria. OBS! Den enda skola i Stockholm med helpension och där eleverna samtidigt ha ett gott hem. Unga flickor, som skola vistas i Stockholm, mottagas i helpension. Skolan är inrymd i ett nytt modernt hus invid Strandvägen. Begär prospekt, vari utförliga upplysningar lämnas och där referenser av föräldrar till från skolan utgående elever finnas intagna.
Adr. E. HULTS KVINNLIKA UTBILDNINGSSKOLA, Artillerig. 6, 2 tr., Stockholm. R. T. 118 86. A. T. 289 40.

P.A. Collijns

Extra Prima o. Prima Bomullslärf. Marknadens bästa kvalitét.

Stockholms Ritkontor

rekommenderar sina i alla prislägen smakfulla och vackra handarbeten. Ritningar till broderier för klädningar utföras i extra vackra mönster.

Stöd arbetet för kvinnans politiska rösträtt genom att ingå som medlem i närmaste rösträttsförening samt genom att prenumerera på Röst-rätt för Kvinnor!

Ivar Grönqvist

HERR- & DAMSKRÄDDERI Östermalmagatan 25-27 (Hemgården). Allm. tel. 260 02

Nykterhetskaféet & Konditoriet S:t Eriksgatan 30. Allm. Tel. 237 28.

SKODON

Fabrikslaget RECORD 32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 - Stockholm.

Tjänstebyrå "Idun"

Storgatan 8. - Allm. Tel. 77 48. - Stockholm. Förmedlar platser åt kvinnor i alla branscher.

KORK

Saft- och Läskedrycks kork, Flaskkork och Thermosfl.-kork m. m. billigast Korkfabriken, Vallingatan 26

Amatörer!

Amatörarbeten & amatörförstoringar utföras. OBS! Till billigaste priser. OBS. KATZEFFS Semi-Email och Förstoringaffär

Fort, väl och billigt

får Ni det, om Ni låter sy Edra kläder hos ANNA JOHANSSON 56 Kungstensgatan, Stockholm.

Frida Janssons

HEMBAGERI 14 Kommendörsgatan 14 Beställningar å tårter och Namnsdagssaker emottagas.

Nu är tiden inne

då Ni skall anlägga Edra blomstergrupper. Ni erhåller en plänkarta över hur en mycket vacker blomstergrupp anlägges jämte 5 olika sorters frö som lämna praktfulla blommor i briljanta färgnyanser att sås på kalljord

Blushasaren "SVEA"

57 Karlbergsvägen 57 (hörnet av Vikingagatan). Allm. Telefon Vasa 88 60. Beställningar å finare och enklare klädningar och blusar.

Amatörer!

Framkalla. Ytterst billigt. Kopiera. Prima utföranden. Kopieringsanstalten Gamla Kungsholmsbrogatan 15-17, 3:de huset från Drottninggatan.

Tennis-Paviljongens Väffelbruk

med servering i parken mellan Stadion och Tennis-paviljongen av nationalklädda flickor. Vällor, kaffe, té, choklad samt alla läskedrycker.

AFFÄRSREGISTER

A.-B. Stockholms Folkbank Klarabergsgat. 23, Kommendörsgat. 25, Upplandsgat. 15, Fleminggat. 59, Lidings Villastad.

Hulda Johansson Rydsbo, Landsvägen 18, I tr., Sundbyberg

DAMER! VÅRHATT 66 Billighetsbasaren 66 Västerlånggatan 66

Damhattar såväl eleganta som enklare. Barn- och Konfirmationshattar (fina och billiga), sorghattar och sorgartiklar

Anna Lindgrens HEMBAGERI Gamla Stockholmsgatan 11, Södertelje

Osvikligt medel mot Engelska sjukan (Åltan). Besök eller tillskriv Fru A. Sandberg, Götigatan 35 ö. g. I, Stockholm.

D:r Elin Beckmans Hettluftsinstitut Barnhusgatan 12. Rik. 105 52. Stålm. Tel. Br. 45 52.

Emma Hagelins Syateljier flyttad till Hornsgatan 45, 2 tr.

E. H. Karlssons BEGRAFNINGSBYRÅ 29 Klara N. Kyrkogata (2:dra busset fr. Kungsg.)

Vaxholms Hotell rekommenderas, inackordering mottages.

Rättegångar bouppteckningar, arvstvister, boskillnad, äktenskapsförord

Aktiebolaget Feiths Caféer & Konditorier Strändvägen 1

Ovanligt billiga priser! Till och med den 1 Juni. Från 2 kr. pr. duss.

Damgarderoben 48 Upplandsgatan 48 ALLM. TEL. 287 25 - STOCKHOLM

SELMA MAGNUSSON Tårtbakeri - Kocksgat. 62

Carl Thorsell Damskräddare Dalagatan 36 (mitt för Vasaparken).

J. Wahlgren UR- och Optisk Affär 7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878.

Ring upp Ilexpressen KÄRL MOBEEG 26 Jakobsbergsgatan 26, Stockholm.

Fröken Bjurholms Privata Förlossningshem, Norrtullsg. 37, III tr., h., Stockholm.

Aterförsäljare och förbrukare. Lecolochés vätelement, passande för ringledning

SÖDRA MODEMAGASINET 26 Bellmansgatan 26 Rekommenderas

A. Magnussons Damskrädderi Klarabergsgatan 42, 2 tr. Stockholm. Etabl. 1903.

Hilma Säflund STOCKHOLM TORSYGATAN 23 Allm. Tel. 141 08

RAGNAR NILSSON BAGERI OCH KONDITORI 49 Hornsgatan 49.

EDLA SEVERIN SYATELIER Hornsgatan N:o 26, 2 tr. t. v.

DAMFRISÉRSALONGEN Tegnérsgatan 35, 1/2 tr. Allm. Tel. Br. 48 50.

Hantverksskolan för Blinda Kvinnor STOCKHOLM Klara Östra Kyrkogata 3.

Märta Erikssons Hotell och Pensionat. 13 STUREPLAN - STOCKHOLM

"Mor på Höjden" Kaffeserveringen i det natursköna Haga, Stockholm.

Extra fint Kaffebröd. Hembakat, Limpor 3 st. 25 öre, Kaffebröd. 20 öres påbröd pr. kr.

Östermalms Wienerkonditori 36 Östermalmsgatan 36 (Hörnet av Brahegatan)

Hygien: Skönhetsvård och Hårbehandling! Fru ASTREA LÖÖK

7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878. OBS! Ingen filial.

Ring upp Ilexpressen KÄRL MOBEEG 26 Jakobsbergsgatan 26, Stockholm.

Fröken Bjurholms Privata Förlossningshem, Norrtullsg. 37, III tr., h., Stockholm.

Aterförsäljare och förbrukare. Lecolochés vätelement, passande för ringledning

SÖDRA MODEMAGASINET 26 Bellmansgatan 26 Rekommenderas

A. Magnussons Damskrädderi Klarabergsgatan 42, 2 tr. Stockholm. Etabl. 1903.

Hilma Säflund STOCKHOLM TORSYGATAN 23 Allm. Tel. 141 08

RAGNAR NILSSON BAGERI OCH KONDITORI 49 Hornsgatan 49.

EDLA SEVERIN SYATELIER Hornsgatan N:o 26, 2 tr. t. v.

DAMFRISÉRSALONGEN Tegnérsgatan 35, 1/2 tr. Allm. Tel. Br. 48 50.

Hantverksskolan för Blinda Kvinnor STOCKHOLM Klara Östra Kyrkogata 3.

Märta Erikssons Hotell och Pensionat. 13 STUREPLAN - STOCKHOLM

"Mor på Höjden" Kaffeserveringen i det natursköna Haga, Stockholm.

Extra fint Kaffebröd. Hembakat, Limpor 3 st. 25 öre, Kaffebröd. 20 öres påbröd pr. kr.

Östermalms Wienerkonditori 36 Östermalmsgatan 36 (Hörnet av Brahegatan)

Hygien: Skönhetsvård och Hårbehandling! Fru ASTREA LÖÖK

7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878. OBS! Ingen filial.

Ring upp Ilexpressen KÄRL MOBEEG 26 Jakobsbergsgatan 26, Stockholm.

Fröken Bjurholms Privata Förlossningshem, Norrtullsg. 37, III tr., h., Stockholm.

Aterförsäljare och förbrukare. Lecolochés vätelement, passande för ringledning

bedgångsreumatism och Nervvärk behandlas. Genom långvarig praktik uppnått goda resultat.

Använd Renol! Damer! Hårvatten utan fett. Gör det fetaste hår torrt

Härmed rekommenderas mitt 1:sta klass Damskrädderi och garanteras ett välgjort och välsittande arbete

Ericssons Modeaffär Birger Jarlsгатan 90, hörnet av Odengatan

Johanna Brunssons Praktiska Konstvävnadsskola Kungsg. 70, Sthlm.

Alla sorters Dam- o. Barnkläder beställas bäst och billigast

MÄRKNINGS-ATELIEREN 24 Mästersamuelsgatan 24

Vårda hy och hår. MANICURE. Hygienisk ansiktsbehandling, m. vibrationsmassage.

Stockholms Blusbasar 81 A DROTTNINGGATAN

Lotten Janssons Hem- och Finbageri 20 B GRETTUREGATAN 20 B

Pensionat Klara 18 Klara Södra Kyrkogata 18, 1 tr. Hiss.

Bada Elektr. Ljusbad, Massagebad, Varmbad, Halvbad

Konserveringsapparater. Köpas bäst och billigast hos KARL LARSSON,

500 Divaner, nyklädda, välgjorda, i moquette, kostat kr 90.-

Gaskök, Primuskök, Lås o. Nycklar repareras omsorgsfullt

Förteningar o. alla slags Lödningar utföras å Reparationsverkstaden

61 Luntmakaregatan 61, in på gården Allm. Tel. Vasa 60476.

Juridiska uppdrag av alla slag, skilsmässor och barnuppfostringsmål, lösöre

ARGUS, Juridisk och Privatdetektiv Byrå Bryggargatan 1, 2 tr.

Stockholm. Ivar Haggströms Boktryckeri A. B., 1914